

Rezime Izvještaja guvernera - mart 2012

Ažurirano: 08.06.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za mart 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Procjena rasta BDP-a CBCG usaglašena sa Ministarstvom finansija iznosi između 2,5% i 3% za 2011. godinu..

Cijene su u martu 2012. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježile rast od 0,4%, dok je godišnja stopa inflacije u martu iznosila 2,7%. Prosječan rast cijena (prva tri mjeseca 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine) iznosio je 3,7%.

Industrijska proizvodnja je u prva tri mjeseca 2012. godine zabilježila pad od 14,7% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog pada proizvodnje u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom. Rast je zabilježen u sektoru vađenja ruda i kamena i prerađivačkoj industriji.

Broj dolazaka turista u prva tri mjeseca 2012. godine povećao se za 0,4%, dok se broj noćenja povećao za 7% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u prva tri mjeseca 2012. godine u odnosu na isti period 2011. godine. Prevoz robe je smanjen u vazdušnom, željezničkom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u drumskom saobraćaju, dok je u željezničkom i vazdušnom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Pad saobraćaja je bio očekivan imajući u vidu vremenske nepogode u februaru. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo pad od 2,4% u prvom kvartalu 2012. godini u odnosu na prvi kvartal 2011. godine, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u prva tri mjeseca 2012. godine ostvario rast od 18,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Šumarstvo je u prva tri mjeseca 2012. ostvarilo pad proizvodnje od 95,5% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog vremenskih nepogoda i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama.

Broj zaposlenih u martu je iznosio 162.569, što predstavlja rast od 2,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec rast od 0,3%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u martu 2012. godine iznosio 31.562 što predstavlja rast od 0,2% u odnosu na prethodni mjesec, a pad od 3,6% u odnosu na mart 2011. godine.

Na kraju marta 2012. godine od 58.218 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 15.530 ili 26,7% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom došlo je do povećanja broja blokiranih pravnih i fizičkih lica za 0,2%, dok je u odnosu na decembar 2011. godine zabilježeno povećanje od 2,3%. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 394,9 miliona eura, što predstavlja rast od 2,6% u odnosu na prethodni mjesec, a 4,6% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je bila relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,07% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 21,38% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,33% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 43,26% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u martu 2012. godine smanjen za 0,6% u odnosu na decembar 2011. godine. Likvidna aktiva je u martu iznosila 502,1 milion eura i bila je niža za 10,3% u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je smanjena za 1,9% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti u bankama su u martu zabilježili pad u odnosu na decembar 2011. godine za 1,3%. Krediti su u martu 2012. godine iznosili 1.963,9 miliona eura, bilježeći povećanje za 0,4% u odnosu na decembar 2011. godine. U martu tekuće godine je došlo do rasta kredita koji kasne sa naplatom za 39,9% u odnosu na decembar prethodne godine. Nekvalitetni krediti su se u martu smanjili za 1,5% u odnosu na decembar 2011. godine.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa u martu 2012. godine je iznosila 9,64%, što predstavlja pad od 0,09 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine. Prosječna ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 3,14% u martu 2012. godine i ostvarila je rast od 0,11 p.p. u odnosu na decembar 2011. godine.

Na kraju marta 2012. godine obavezna rezerva banaka iznosila je 169,6 miliona eura, što je za 0,1 miliona eura ili 0,1% više nego u prethodnom mjesecu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 69,1%, u državnim zapisima 23,7%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 7,1%. U martu su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju marta 2012. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 6,8 miliona eura. U njoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (88,4%) dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (11,6%).

U martu 2012. godine ostvaren je mjesečni rast prometa na tržištu kapitala. Zabilježen je neznatan rast i indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u martu 2012. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 1,4 miliona eura, dok je u martu 2011. godine ostvaren deficit u iznosu od 10,7 miliona eura. Deficit budžeta, za prva tri mjeseca 2012. godine, iznosio je 55,7 miliona eura, odnosno 1,6% procijenjenog BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 76,2 miliona eura ili 2,2% BDP-a, što je u odnosu na plan za mart niže za 19,7%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u martu 2011. godine, ostvareno je smanjenje od 15%. Izdaci budžeta iznosili su 77,6 miliona eura ili 2,3% BDP-a, što je za 25,2% manje u odnosu na plan za mart 2012. godine, a 22,7% manje u odnosu na ostvarenje izdataka u martu 2011. godine. U martu kapitalni budžet iznosio je 1,3 miliona eura.

Javni dug Crne Gore, na kraju marta 2012. godine, iznosio je 1.534,8 miliona eura ili 45,1% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 426,5 miliona eura ili 12,5% BDP-a, a na spoljni dug 1.108,3 miliona eura ili 32,6% BDP-a.

Prema preliminarnim podacima, u prvom kvartalu 2012. godine deficit tekućeg računa bio je veći za 15,9% u odnosu na isti period 2011. godine i iznosio je 216,7 miliona eura. Povećanje spoljnotrgovinskog deficita, kao posljedica manjeg izvoza roba i povećanja uvoza, je faktor koji je u značajnoj mjeri uticao na povećanje deficita tekućeg računa. Prema preliminarnim podacima Monstata, spoljnotrgovinski deficit je iznosio 291,6 miliona eura i za 20,6% je veći nego u prethodnoj godini. Prema preliminarnim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija u prvom kvartalu 2012. godine iznosio je 54 miliona eura i za 53,5% je manji nego u istom periodu 2011. godine. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 83,7 miliona eura, dok je istovremeno ostvaren odliv u iznosu od 29,7 miliona eura. Od ukupnog priliva, vlasnička ulaganja su iznosila 63,8 miliona eura, dok je priliv u formi interkompanijskog duga iznosio 19,8 miliona eura i manji je za 41,8% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u preduzeća i banke čine 24,8% ukupnog priliva, a ulaganja u nekretnine 51,4%. Priliv novčanih sredstava po osnovu povlačenja sredstava rezidenata investiranih u inostranstvu iznosio je 59,9 hiljada eura.

U Izvještaju su sublimirane realizovane ključne aktivnosti svih organizacionih jedinica u sastavu Centralne banke, a koje su bile u funkciji sprovođenja Politike Centralne banke u martu 2012. godine.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta.

Banke u martu nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost. Raspoloživost RTGS i DNS sistema u martu iznosila je 100%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi u eurima.

Pripremljeni su izvještaji koji su utvrđeni kao zakonska obaveza izvještavanja CBCG prema Skupštini Crne Gore i to: Godišnji izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore u 2011. godini, Izvještaj o stabilnosti finansijskog sistema za 2011. godinu, Izvještaj o stabilnosti cijena za 2011. godinu.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji:

Pripremljen je Prilog za godišnji izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za period od 1. septembra 2011. godine do 1. maja 2012. godine (pregled stanja na 31.03.2012.).

Date su primjedbe na Izvještaj ECB (*Financial stability challenges in EU acceding candidate countries*) u dijelu koji se odnosi na Crnu Goru (Poglavlje A4).

Održani su sastanci sa predstavnicima Evropske komisije.

Održani su sastanci sa predstavnicima ECB.

Ostvareno je učešće na sastanku Pododbora za trgovinu, industriju, carine, oporezivanje i saradnju sa drugim zemljama kandidatima.

Održan je sastanak sa predstavnicima Evropskog fonda za Jugoistočnu Evropu (EFSA), radi sagledavanja moguće pomoći Kreditnog registra, u projektu daljeg kreditiranja malih i srednjih preduzeća od strane ovog fonda.

Pripremljeni su odgovori na Upitnik MONEYVAL-a, vezano za tipologije pranja novca u oblasti trgovine. Ostvareno je učešće na Plenarnom zasjedanju MONEYVAL-a u Strazburu, radi odbrane Drugog Izvještaja o progresu za 3. krug evaluacije Crne Gore iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u dijelu koji se odnosio na Centralnu banku Crne Gore.

Ostvareno je učešće na seminaru „Metodologija izvještavanja u procesu pristupanja Evropskoj uniji“, koji je organizovalo Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori.

U okviru aktivnosti Guvernera na planu međunarodne saradnje, u martu je održan završni sastanak sa predstavnicima misije Međunarodnog monetarnog fonda, kao i sa ambasadorom Ruske Federacije, a ostvareno je i učešće u radu radionice Evropske banke za obnovu i razvoj „Operativni aspekti bankarske regulative i restrukturiranja“, održanoj u Londonu.